

SOLISTEN VAN
DE MUZIEKKAPEL
KONINGIN ELISABETH ·
SOLISTES DE
LA CHAPELLE
REINE ELISABETH

21 JAN. '18

BOZAR NEXT GENERATION

GROTE ZAAL HENRY LE BŒUF ·
GRANDE SALLE HENRY LE BŒUF

KATARINA VAN DROOGENBROECK, mezzosopraan · mezzo-soprano
 MIGUEL DA SILVA & HÉLÈNE DESAINT, altviool · alto
 ASTRIG SIRANOSSIAN, cello · violoncelle
 JULIEN GERNAY, JONATHAN FURNEL & PHILIPPE RIGA, piano

REBECCA CLARKE 1886-1979

Sonate voor altviool en piano · Sonate pour alto et piano (1919)

- Impetuoso
- Vivace
- Adagio

Hélène Desaint, altviool · alto & Jonathan Fournel, piano

FRANK BRIDGE 1879-1941

Lament, voor twee altviolen · pour deux altos, H.117 (1915)

Miguel da Silva & Hélène Desaint, altviool · alto

BENJAMIN BRITTEN 1913-1976

Sonate voor cello en piano, in C · Sonate pour violoncelle et piano, en ut majeur, op. 65 (1960-1961)

- Dialogo: Allegro
- Scherzo-Pizzicato: Allegretto
- Elegia: Lento
- Marcia: Energico
- Moto perpetuo: Presto

Astrig Siranossian, cello · violoncelle & Julien Gernay, piano

FRANK BRIDGE

Drie liederen voor mezzosopraan, altviool en piano · Trois chansons pour mezzo-soprano, alto et piano

- Far, far from each other (1906)
- Where is it that our soul doth go? (1906)
- Music, when soft voices die (1903)

*Katarina Van Droogenbroeck, mezzosopraan · mezzo-soprano,
 Hélène Desaint, altviool · alto & Philippe Riga, piano*

12:00

einde van het concert · fin du concert

steun · soutien

Gelieve uit respect voor de artiesten en de muziek de stilte te bewaren. Schakel je gsm of elektronisch uurwerk uit en hoest niet onnodig. Het is verboden te fotograferen, te filmen en opnames te maken. Pour les artistes et la musique, merci de respecter le silence. Veuillez à éteindre téléphones portables, montres électroniques et à réprimer les toux. Il est interdit de photographier, filmer et enregistrer.

Deze zondagvoormiddag brengen acht beloftevolle artiesten het werk van drie eigenzinnige, Engelse componisten die je maar zelden te horen krijgt. Het eerste werk op het programma is de sonate voor altviool en piano van Rebecca Clarke. Deze componiste en violiste studeerde aan de Royal Academy of Music in Londen in 1903 maar werd er van school gehaald door haar vader nadat een van de leerkrachten haar een aanzoek had gedaan. (Het huwelijk mocht niet zijn, maar de man liet haar wel zijn Stradivariusviool na op zijn sterfbed). Toen ze later werd onterfd door haar vader zocht ze een manier om geld te verdienen met haar muziek en werd ze een van de eerste vrouwelijke professionele concertmuzikanten. De eerste beweging van de sonate wordt resoluut ingezet door een feestelijke intrede van de altviool en vloeit gaandeweg over in een veellagig spel van chromatische toonladers, modi en hele tonen die doen denken aan Vaughan Williams en Debussy. De tweede beweging maakt Clarke interessant door 'special effects' als boventonen en pizzicato. In het adagio verandert de toon van zwaarmoedig en sensueel naar een boeket van klanken die de muzikale grenzen van beide instrumenten aftast.

In dezelfde historische periode speelde Frank Bridge altviool bij het English String Quartet en gaf hij privéles aan onder meer Benjamin Britten. Deze *Klaagzang voor twee altviolen*, ook genoemd *Het Klaaglied voor Catherine* schreef Bridge ter nagedachtenis van een negenjarig meisje dat omkwam bij de torpedering van het oceanschip 'de Lusitania' op 7 mei 1915. Het tempo is *adagio con molto espressione*. Doorgaans ligt de muziek van Bridge goed in het gehoor, maar deze keer wijkt de stijl af. Met dit werk sloot Bridge zich aan bij de modernere klassieke muziek van het vasteland.

Het volgende stuk werd geschreven door Benjamin Britten na een komische ontmoeting op 21 september 1960. Op die dag vond de Londense première plaats van *The young person's guide to the orchestra* van Britten en het *Celloconcert nr. 1* van Sjostakovitsj, uitgevoerd door de beroemde cellist Mstislav Rostropovitsj. De twee componisten deelden een loge. Nadien vertrouwde Sjostakovitsj het volgende toe aan Rostropovitsj: "Slava, ik heb zoveel blauwe plekken opgelopen." "Wat is er gebeurd, Dmitri Dmitrijevitsj, ben je gevallen?" "Nee. Elke keer dat Britten iets in je cellospel bewonderde, porde hij me en zei: "Is dat niet gewoonweg schitterend!" Omdat hij zo wild was van het concert, ben ik nu aan het lijden." Na het concert vroeg Rostropovitsj aan Britten om hem een stuk te schrijven voor cello. Een jaar later kwam de *sonate in do groot voor cello en piano, op. 65* uit, een van de vijf stukken die de componist voor Rostropovitsj zou schrijven. "De pizzicato-beweging zal je leuk vinden, ik hoop dat het mogelijk is!" schreef de componist aan de cellist. In de *Scherzo-Pizzicato* waaien in het timbre en het contrapunt vlagen van de gamelantraditie uit Bali over. De finale beweging gebruikt het DSCH-motief (de muzikale vertaling van Sjostakovitsj'naam) als een hulde aan de componist die mee aan de oorsprong lag voor het schrijven van het stuk.

Het zondagvoormiddagconcert sluit af met drie liederen voor mezzosopraan, altviool en piano van Frank Bridge. Het eerste lied, *Far, far from each other*, is een toonzetting van drie strofen uit het gedicht *Parting* van Matthew Arnold (1852). *Where is it that our soul doth go?* naar een gedicht van Heinrich Heine voltooid Bridge in december 1906. Van het derde lied, *Music, when soft voices die*, gebaseerd op een gedicht van Percy Bysshe Shelley, verschenen meerdere versies, waarvan één voor koorzang.

FR Ce dimanche matin, huit artistes prometteurs exécuteront l'œuvre de trois compositeurs anglais très particuliers, que l'on a rarement la chance d'entendre. La première œuvre au programme est la sonate pour alto et piano de Rebecca Clarke. Cette compositrice et violoniste a étudié à la Royal Academy of Music de Londres en 1903 mais son père l'a retirée de l'école après qu'un des professeurs a demandé sa main. (Même si le mariage a été refusé, l'homme lui a tout de même légué son Stradivarius sur son lit de mort.) Plus tard, quand son père lui a coupé les vivres, elle a cherché une manière de gagner de l'argent avec sa musique et est devenue l'une des premières musiciennes de concert professionnelles. Le premier mouvement de la sonate commence par l'entrée festive de l'alto puis passe progressivement à un jeu à plusieurs niveaux d'échelles chromatiques, de modes et de tons entiers, qui rappellent Vaughan Williams et Debussy. Des « effets spéciaux » comme les harmoniques et pizzicatos font tout l'intérêt du deuxième mouvement. Dans l'*Adagio*, on passe d'un ton sombre et sensuel à un bouquet de sonorités qui explorent les limites musicales des deux instruments.

Durant cette même période, Frank Bridge jouait de l'alto au sein de l'English String Quartet et donnait des cours privés à Benjamin Britten, entre autres. Bridge a écrit ce *Lament pour deux altos*, aussi appelé *Lament pour Catherine*, en mémoire d'une petite fille de neuf ans qui a perdu la vie lors du torpillage du paquebot transatlantique « Lusitania » le 7 mai 1915. Le tempo est *adagio con molto espressione*. Le style de cette œuvre s'écarte de ce que le compositeur fait d'habitude. Ici, Bridge se rapproche de la musique classique plus moderne du continent.

L'œuvre suivante a été écrite par Benjamin Britten après une rencontre cocasse le 21 septembre 1960. Ce jour-là a eu lieu la première londonienne de *The young person's guide to the orchestra* de Britten et du *Concerto pour violoncelle n° 1* de Chostakovitch, exécutés par le célèbre violoncelliste Mstislav Rostropovitch. Les deux compositeurs partageaient une loge. Plus tard, Chostakovitch a confié à Rostropovitch : « Slava, j'ai tellement de bleus... » « Qu'est-ce qu'il s'est passé, Dmitri Dmitrievitch, es-tu tombé ? » « Non. À chaque fois que Britten admirait quelque-chose dans ton jeu, il me donnait une bourrade en disant : "n'est-ce pas simplement magnifique ?" Il a tellement apprécié le concert, que je suis maintenant couvert de bleus. » Après le concert, Rostropovitch a demandé à Britten de lui écrire une pièce pour violoncelle. Un an plus tard est sortie la *Sonate pour violoncelle et piano en ut majeur, op. 65*, l'une des cinq œuvres que le compositeur a dédiées à Rostropovitch. « Tu vas vraiment aimer le mouvement pizzicato, j'espère qu'il sera faisable ! », a écrit le compositeur au violoncelliste. Dans le *Scherzo-Pizzicato*, des accents de la tradition gamelan de Bali résonnent dans le timbre et le contrepoint. Le finale utilise le motif DSCH (la transcription musicale du nom de Chostakovitch) en hommage au compositeur qui a été à l'origine de l'écriture de l'œuvre.

Cette matinale se termine sur trois chansons pour mezzo-soprano, alto et piano de Frank Bridge. La première, *Far far from each other*, est une composition sur trois strophes du poème *Parting* de Matthew Arnold (1852). Bridge a achevé *Where is it that our soul doth go?*, d'après un poème d'Heinrich Heine, en décembre 1906. La troisième chanson, *Music, when soft voices die*, sur un poème de Percy Bysshe Shelley, est parue en plusieurs versions, dont une pour chœur.